

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการ เกี่ยวกับส้วมน้ำ ต่อการ
สร้างและใช้ระบบบำบัดน้ำทิ้งรวม ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น
ของผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับส้วมน้ำ ต่อการก่อสร้างและใช้ระบบบำบัดน้ำทิ้งรวม ในจังหวัด
สมุทรสาครผลการศึกษสามารถสรุปได้เป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกิจการ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อระบบบำบัดน้ำเสียรวม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกิจการ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีกิจการประเภทแกะล้าง
ชำแหละ ร้อยละ 62.5 มีทุนจดทะเบียนมากกว่า 3 ล้านบาท มีจำนวนพนักงานในสถานประกอบการ
21-50 คน ร้อยละ 41.7 มีรายได้ของธุรกิจเฉลี่ยต่อเดือน 200,001-500,000 บาท ร้อยละ 33.3
มีปริมาณการผลิตต่อวันไม่เกิน 10 ตัน ร้อยละ 62.5 มีปริมาณน้ำเสียจากการผลิตไม่เกิน 10 ตันต่อวัน
ร้อยละ 37.5 ใช้น้ำจากบ่อบาดาลร้อยละ 100.0 ใช้ท่อระบายน้ำเป็นที่รองรับน้ำทิ้งของโรงงาน
ร้อยละ 58.3 ใช้บ่อเก็บเต็มอากาศ และบ่อหมักไม่ใช้อากาศบำบัดน้ำเสีย ของโรงงาน ร้อยละ 41.7
มีขนาดพื้นที่ของระบบบำบัดน้ำเสียของโรงงาน 200-400 ตารางวา ร้อยละ 58.3

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อระบบบำบัดน้ำเสียรวม

จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับส้วมน้ำต่อการสร้างและ
ใช้ระบบบำบัดน้ำทิ้งรวมในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีความคิดเห็นในแต่ละด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านการตลาด

จากแนวคิดในเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโครงการ (ศิริจันทร์, 2546)
ในการศึกษาด้านการตลาดนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะโรงงานอุตสาหกรรมที่จะลงทุน
ก่อสร้างขึ้นมาจะดำเนินการไปด้วยดีเพียงไหนนั้นขึ้นอยู่กับการตลาดเป็นสำคัญ การศึกษาความ
เหมาะสมหรือลู่ทางความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนจึงมุ่งเน้นด้านการตลาดก่อนเป็นเบื้องต้น

หากผลการศึกษาชี้ชัดว่าโครงการดังกล่าวมีตลาดรองรับผลผลิตแล้ว จึงค่อยศึกษาความเหมาะสมของโครงการในด้านต่อไปจากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการระบบบำบัดน้ำเสียรวมร้อยละ 75.1 มีระบบบำบัดน้ำเสียในกิจการเพียงพอกับความต้องการ ร้อยละ 79.2 มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมในกิจการ เพื่อรองรับการขยายกิจการไม่เพียงพอกับความต้องการ ร้อยละ 66.7 มีความคิดเห็นในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม สามารถรองรับน้ำเสียจากกิจการได้ ร้อยละ 95.8 มีความคิดเห็นในการใช้ระบบบำบัดน้ำเสียรวม สามารถช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายพอสมควรในการบำบัดน้ำเสียมากกว่าลงทุนสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเอง ร้อยละ 83.3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับขนาดของระบบบำบัดน้ำเสียรวม ควรมีขนาด 501-1,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และขนาด 1,501-2,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ร้อยละ 37.5 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งโรงงานบำบัดน้ำเสียรวม ควรตั้งในนิคมอุตสาหกรรม ร้อยละ 50.0 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการก่อสร้าง ระบบบำบัดน้ำเสียรวมในจังหวัดสมุทรสาครน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 50.0 ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 37.5

2. ความคิดเห็นด้านวิศวกรรม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการจะมีบ่อบำบัดน้ำเสียแบบแอโรบิค ร้อยละ 33.3 ให้ความสำคัญกับเรื่องค่าบริการถูกร้อยละ 62.5 ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีชั้นปานกลาง ร้อยละ 62.5 มีความคิดเห็นต่อค่าใช้จ่ายที่ต้องเพิ่มขึ้นมาก ถ้ามีการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียโดยใช้เทคโนโลยีชั้นสูง ร้อยละ 37.5 คิดว่าหน่วยงานที่ควรดูแลโครงการบำบัดน้ำเสียควรจะเป็นหน่วยงานในด้านวิศวกรรมโดยรัฐบาล ร้อยละ 33.3

3. ความคิดเห็นด้านการเงิน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าเงินลงทุนในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเป็นรัฐบาลลงทุน 100.0% ร้อยละ 58.33 คิดว่าหน่วยงานที่ดูแลโครงการบำบัดน้ำเสียควรจะใช้เงินลงทุนในการบริหารโครงการระบบบำบัดน้ำเสีย จากส่วนโดยรัฐบาลลงทุนร่วมกับเอกชน คิดเป็นร้อยละ 50:50 ร้อยละ 45.83 คิดวงเงินงบประมาณโครงการบำบัดน้ำเสียรวมควรอยู่ในวงเงิน 101-150 ล้านบาท ร้อยละ 37.50 ไม่มีความเห็นเกี่ยวกับปริมาณเงินทุนหมุนเวียนที่เหมาะสม สำหรับการบริหารระบบบำบัดน้ำเสีย ร้อยละ 33.30 เห็นว่าค่าบริการบำบัดน้ำเสียรวมควรจะเป็น 20-50 บาทต่อลูกบาศก์เมตร ร้อยละ 70.80 ต้องการมีส่วนร่วมในการระดมทุน อยู่ในวงเงินน้อยกว่า 100,000 บาท ร้อยละ 70.50

4. ความคิดเห็นด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโรงงานบำบัดน้ำเสียมีผลกระทบต่อชุมชนรอบข้าง ในระดับผลกระทบปานกลาง ร้อยละ 50.00 มีความคิดเห็นว่า ระบบบำบัดน้ำเสียรวมช่วยแก้ปัญหาในเรื่อง เหตุรำคาญอันเกิดจากน้ำเสีย เช่นกลิ่นเหม็น ร้อยละ 32.40

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์น้ำต่อการสร้างและใช้ระบบบำบัดน้ำทิ้งรวมในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยศึกษาในกรอบแนวคิดเกี่ยวกับด้านการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโครงการ โดยทั่ว ๆ ไปนั้นการศึกษาจะครอบคลุมถึงสิ่งต่างๆ 4 ประการด้วยกัน คือ 1) การศึกษาด้านการตลาด 2) การศึกษาด้านวิศวกรรม 3) การศึกษาด้านการเงิน 4) ด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านการตลาด

ในแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโครงการ (ศิริจันทร์, 2546) ในการศึกษาด้านการตลาด จะเห็นว่าการศึกษาด้านการตลาดเป็นสิ่งสำคัญเพราะโรงงานอุตสาหกรรมที่จะลงทุนก่อสร้างขึ้นมาจะดำเนินการไปด้วยดีเพียงไหนนั้นขึ้นอยู่กับการตลาดที่สำคัญ โดยจากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการระบบบำบัดน้ำเสียรวมร้อยละ 75.1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้สร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม โดยแสดงให้เห็นว่าในการจัดสร้างโครงการสร้างระบบบำบัดน้ำน้ำเสียรวมยังมีตลาดที่สามารถรองรับได้

2. ความคิดเห็นด้านวิศวกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโครงการ (ศิริจันทร์, 2546) ศึกษา ด้านวิศวกรรม จะมุ่งเน้นถึงแผนการผลิตของโรงงาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการจะมีบ่อบำบัดน้ำเสียแบบแอโรบิก ร้อยละ 33.3 ให้ความสำคัญกับเรื่องค่าบริการถูกร้อยละ 62.5 ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีชั้นปานกลาง ร้อยละ 62.5 มีความคิดเห็นต่อค่าใช้จ่ายที่ต้องเพิ่มขึ้นมาก ถ้ามีการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียโดยใช้เทคโนโลยีชั้นสูง ร้อยละ 37.5 คิดว่าหน่วยงานที่ควรดูแลโครงการบำบัดน้ำเสียควรจะเป็นหน่วยงานในด้านวิศวกรรมโดยรัฐบาล ร้อยละ 33.3 โดยในขั้นนี้สอบถามเพียงความคิดเห็นซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามจะให้เพียงความคิดเห็น ดังนั้นหากต้องการศึกษาผลในด้านวิศวกรรมอย่างเจาะลึกจะต้องทำการศึกษาในรายละเอียดต่อไป ซึ่งในการทำกรณีศึกษาในเบื้องต้นนี้ใช้เป็นแนวทาง โดยจะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะให้ความสำคัญ

กับเทคโนโลยีขั้นปานกลาง ร้อยละ 62.5 ดังนั้นหากนำไปทำการวิจัยขั้นต่อไปควรรีความสำคัญกับในเรื่องของเทคโนโลยีขั้นปานกลางเป็นสำคัญ

3. ความคิดเห็นด้านการเงิน

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโครงการ (ศิริจันทร์, 2546) ในการศึกษาด้านการเงิน จำนวนเงินลงทุนทั้งสิ้นในการดำเนินการตามโครงการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมนี้เป็นเท่าไร มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนแต่ละด้านเป็นอย่างไรบ้าง เช่น ในด้านการก่อสร้างโรงงาน ค่าเครื่องจักรอุปกรณ์ และโรงงานนี้จะกินทุนในกี่ปี ผลตอบแทนการลงทุนเป็นอย่างไร จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าเงินลงทุนในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเป็นรัฐบาลลงทุน 100.0% คิดเป็นร้อยละ 58.33 คิดว่าหน่วยงานที่ดูแลโครงการบำบัดน้ำเสียควรจะใช้เงินลงทุน ในการบริหารโครงการระบบบำบัดน้ำเสีย โดยรัฐบาลลงทุนร่วมกับเอกชน ในสัดส่วนร้อยละ 50:50 คิดเป็นร้อยละ 45.83 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับการลงทุนโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการโครงการในการสร้างบำบัดน้ำเสียรวมรัฐบาลควรเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในด้านนี้

4. ความคิดเห็นด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการสัตว์น้ำผลของการศึกษา พบว่าผู้ประกอบกิจการส่วนใหญ่เชื่อว่าโครงการระบบบำบัดน้ำเสียรวมส่งผลกระทบต่อชุมชนรอบ ๆ ข้างไม่มากมีผู้ประกอบการเพียงร้อยละ 16.7 ที่เห็นว่าระบบบำบัดน้ำเสียรวมจะส่งผลกระทบต่อชุมชนมาก นอกจากนี้ส่วนใหญ่ผู้ประกอบกิจการมากถึงร้อยละ 97.3 เชื่อว่าระบบบำบัดน้ำเสียรวมจะสามารถแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้ เช่น การเน่าเสียของแหล่งน้ำสาธารณะ การแพร่ระบาดของเชื้อโรคและแมลง เหนือราคาเนื่องจากน้ำเสีย การที่ผู้ประกอบกิจการคิดว่าระบบบำบัดน้ำเสียรวมจะช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เนื่องจากระบบบำบัดน้ำเสียรวมจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายสำหรับการบำบัดน้ำเสียเองเช่น ไม่ต้องลงทุนก่อสร้าง ประหยัดค่าที่ดิน ลดพนักงานดูแลระบบบำบัด

ข้อค้นพบ

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์น้ำต่อการก่อสร้างและใช้ระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

1. ผู้ประกอบกิจการสัตว์น้ำในจังหวัดสมุทรสาครทั้งหมด ใช้น้ำบาดาลในการประกอบกิจการโดยใช้แหล่งน้ำสาธารณะเช่น คู คลอง แม่น้ำ เป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

2. ผู้ประกอบการกิจการส่วนตัวส่วนใหญ่ มีความต้องการระบบบำบัดน้ำเสียรวมเนื่องจาก ระบบบำบัดน้ำเสียของ โรงงานที่มีอยู่ในปัจจุบันเพียงพอต่อการใช้งานแต่ถ้ามีการขยายกิจการระบบ บำบัดน้ำเสียที่มีอยู่จะไม่เพียงพอ การที่ผู้ประกอบการมีความต้องการระบบบำบัดน้ำเสียรวม เนื่องจากผู้ประกอบการมีความเห็นว่าระบบบำบัดน้ำเสียรวมสามารถแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ส่งกระทบกับชุมชนได้ เช่น การเน่าเสียของแหล่งน้ำ เหตุราคาแพงเนื่องจากกลิ่นเหม็น นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังเชื่อว่าการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมจะส่งผลกระทบต่อชุมชนที่อยู่รอบข้างไม่มาก แต่ผู้ประกอบการมากกว่าครึ่งที่ไม่เคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการก่อสร้างระบบ บำบัดน้ำเสียรวม

3. ความต้องการประเภทระบบบำบัดน้ำเสียรวมของผู้ประกอบการส่วนตัวมีความ เห็นที่หลากหลาย แต่ภาพรวมแล้วส่วนใหญ่มีความต้องการระบบบำบัดน้ำเสียรวมซึ่งแสดงให้เห็น ว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่แล้วมีความใส่ใจที่จะทำการบำบัดน้ำเสีย โดยที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐบาลลงทุนการก่อสร้างระบบบำบัดส่วนการบริหารงานผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม โดยที่เงินทุนในการบริหารงานและดำเนินการผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการเข้าร่วมทุนด้วยแต่ไม่เกิน 100,000 บาท

4. ค่าบริการสำหรับการบำบัดน้ำเสีย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการให้ค่าบริการอยู่ที่ 20-50 บาทต่อลูกบาศก์เมตร อาจจะมีสาเหตุมาจากผู้ประกอบการต้องเทคโนโลยีระดับปานกลาง เพราะเชื่อว่าเทคโนโลยีระดับปานกลางน่าจะทำให้ต้นทุนต่ำและทำให้ค่าบริการบำบัดน้ำเสียถูกลง ด้วย

5. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความต้องการใช้เทคโนโลยีขั้นปานกลาง ในการบำบัด น้ำเสีย แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการมีความตระหนักถึงกระบวนการบำบัดน้ำเสียว่าต้องใช้ เทคโนโลยีในการบำบัดน้ำเสียโดยเชื่อว่าการใช้เทคโนโลยีในการบำบัดจะต้องเสียค่าใช้จ่ายพอสมควร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับส่วนตัวต่อการสร้างและใช้ ระบบบำบัดน้ำทิ้งรวมในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะตามแนวคิดเกี่ยวกับการ ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ดังนี้

1. ด้านการตลาด

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการระบบบำบัดน้ำเสียรวม ร้อย 75.1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้สร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิด โดยแสดงให้เห็นว่าในการจัดสร้างโครงการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมยังมี

ตลาดที่สามารถรองรับได้ ดังนั้น ทางรัฐบาลควรจะให้มีการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม โดยให้มีการศึกษาในด้านการตลาดอย่างละเอียด เนื่องจากในการศึกษาคั้งนี้เป็นเพียงการสอบถามความคิดเห็นซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้น

2. ด้านวิศวกรรม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการจะมีบ่อบำบัดน้ำเสียแบบแอโรบิก ร้อยละ 33.3 ให้ความสำคัญกับเรื่องค่าบริการถูกร้อยละ 62.5 ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีขั้นปานกลาง ร้อยละ 62.5 มีความคิดเห็นต่อค่าใช้จ่ายที่ต้องเพิ่มขึ้นมาก ถ้ามีการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ร้อยละ 37.5 คิดว่าหน่วยงานที่ควรดูแลโครงการบำบัดน้ำเสียควรจะเป็นการบริหารงานในด้านวิศวกรรมโดยรัฐบาล ร้อยละ 33.3 โดยในขั้นนี้สอบถามเพียงความคิดเห็นซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามจะให้เพียงความคิดเห็น ดังนั้นหากต้องการศึกษาผลในด้านวิศวกรรมอย่างเจาะลึกจะต้องทำการศึกษาในรายละเอียดต่อไป ซึ่งในการทำกรณีศึกษาในเบื้องต้นนี้ ใช้เป็นแนวทางโดยจะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีขั้นปานกลาง ร้อยละ 62.5 ดังนั้นหากนำผลไปทำการวิจัยขั้นต่อไปควรให้ความสำคัญกับในเรื่องของเทคโนโลยีขั้นปานกลางเป็นสำคัญ

3. ด้านการเงิน

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าเงินลงทุนในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเป็น รัฐบาลลงทุน 100.0% คิดเป็นร้อยละ 58.33 คิดว่าหน่วยงานที่ดูแลโครงการบำบัดน้ำเสียควรจะใช้เงินลงทุน ในการบริหารโครงการระบบบำบัดน้ำเสีย โดยรัฐบาลลงทุนร่วมกับเอกชน ในสัดส่วนร้อยละ 45.83 ดังนั้น ทางรัฐบาลควรนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาว่าควรที่จะลงทุนในด้านโครงการระบบบำบัดน้ำเสียรวมในด้านการเงินอย่างละเอียดว่าควรมีงบในการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมเป็นเท่าไร

4. ด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า โรงงานบำบัดน้ำเสียมีผลกระทบต่อชุมชนรอบข้าง ในระดับผลกระทบต่อปานกลาง ร้อยละ 50.00 มีความคิดเห็นว่า ระบบบำบัดน้ำเสียรวม ช่วยแก้ปัญหาในเรื่อง เศรษฐกิจอันเกิดจากน้ำเสีย เช่นกลิ่นเหม็น ร้อยละ 32.40 ซึ่งจะเห็นว่าในปัจจุบันผู้ประกอบการเห็นความสำคัญในเรื่องของสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในเรื่องของผลกระทบต่อชุมชนรอบข้าง ดังนั้น หน่วยงานของรัฐให้ควรจะให้มีการสร้างระบบบำบัด

น้ำเสียรวมเพื่อลดปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อเป็นการตอบสนองความคิดเห็นต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

5. ด้านการรับรู้ข่าวสาร

พบว่าผู้ประกอบการเป็นจำนวนมากที่ได้รับข่าวสารเรื่องการบำบัดน้ำเสียน้อยมาก รัฐควรจะมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลมากกว่านี้เช่น มีเอกสารแผ่นพับบทความเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียแจกให้กับผู้ประกอบการเป็นประจำ ซึ่งการที่ผู้ประกอบการมีข้อมูลการระบบบำบัดน้ำเสียน้อย อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการเบื่อบ้าน และไม่ใส่ใจต่อการบำบัดน้ำเสีย และไม่ทราบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่จะตามมา

ประเด็นที่จะศึกษาต่อ

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์น้ำต่อการสร้างและการใช้ระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตจังหวัดสมุทรสาครพบว่าประเด็นที่ควรจะมีการศึกษาต่อคือ

1. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการและรูปแบบของการดำเนินการที่เหมาะสมของระบบบำบัดน้ำเสียรวม โดยศึกษาถึงรายละเอียดของโครงการเช่น ความเหมาะสมทางด้านวิศวกรรม ชนิดของระบบบำบัดที่จะใช้ในการบำบัดน้ำเสีย ค่าความสกปรกของน้ำเสียของแต่ละโรงงานแตกต่างกันอย่างไร

2. การศึกษาลบชั้นนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มโรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายจำนวน 24 โรงงานเท่านั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรจะศึกษาถึงความเห็นของโรงงานอื่นที่ประกอบการประเภทเดียวกันเพื่อที่จะได้ทราบถึงรายละเอียดของความคิดเห็นที่หลากหลายมากขึ้นซึ่งจะทำให้ข้อมูลในการตัดสินใจก่อสร้างหรือดำเนินโครงการระบบบำบัดน้ำเสียรวมถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

3. ควรศึกษาถึงสถานที่ตั้งของโครงการเช่นการตั้งในนิคมอุตสาหกรรม นอกนิคมอุตสาหกรรม ข้อดีข้อเสียแตกต่างกันอย่างไร ผลกระทบขณะทำการก่อสร้างโครงการและหลังจากที่โครงการสร้างเสร็จแล้วจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อชุมชนที่อยู่ข้างเคียงหรือไม่อย่างไร

4. ควรมีการศึกษาถึงการนำน้ำเสีย กากตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสียรวมไปใช้ประโยชน์ซึ่งจะทำให้เพิ่มมูลค่า เกิดความประหยัดต้นทุนในการบำบัดน้ำเสียและมีการพัฒนากระบวนการบำบัดน้ำเสีย